Rok II. Tarnowskie Góry, dnia 8. marca 1931 r. Nr. 11.

NOWINY

Pismo poświęcone sprawom lokalnym.

TYGODNIK
na Powiat
Tarn. Góry, Lubliniec
oraz Gminy
Szarlej i W. Piekary.
Cena numeru 20 groszy.

Wychodzi w każdą środę i sobotę
Przedpłata miesięczna z dostawą do domu wynosi 1,50 złoty.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Tarnowskie Góry, Rynek 13. Telefon nr. 1034.

REKLAMY: 0,20 złoty za 1 łamowy wiersz mm
OGŁOSZENIA według umowy.

Białe Tygodnie — Przemytnictwo — Nakazy płatnicze.

Wspaniały bilans naszego miasta?

Ciężkie czasy — Białe Tygodnie. Każdy ratuje się jak tylko może. Nakazy płatnicze ze strony Urzędu Skarbowego nadchodzą. Kupiec nie daje sobie rady. Skąd wziąć tą gotówkę a przecież Urząd Skarbowy się nie pyta, tylko płacić i basta. Niejedyn z kupców przy ul. Krakowskiej wpadł obecnie na ten pomysł, swój towar sprzedać poniżej ceny fakturowej aby tylko w ten sposób otrzymać gotówkę i zaspokoić Skarb Państwa. Wprawdzie dla naszych kupców są to obecnie ciężkie czasy. Reklamują się w różny sposób jak to np. przy ul. Krakowskiej widzimy „Białe Tygodnie", — „Zupełna wysprzedaż", — „Ceny konkurencyjne", — „10 billige Tage" itd. Ma to swoje skutki, przecież reklama jest dźwigarem handlu i przemysłu. Swoją drogą też kosztuje. Cel jest osiągnięty. Aczkolwiek wszyscy odczuwają wielki brak gotówki, to sporo naszych kobiet się znalezie, które ostatni zaoszczędzony grosz z portfeli wyciągają i obecną konjunkturę „Białych Tygodni" wykorzystują. Powinna się każda pani spieszyć, bo niedługo a ceny za towary zaś pójdą w górę. Swoją drogą, że w Tarn. Górach mamy kilka ludzi, którym się lepiej kupuje w Bytomiu. Cierpią na manję „Die deutsche Ware ist doch besser". W rzeczywistości wyroby polskie znaczną częścią są co do jakości o wiele lepsze i pozatem tańsze jak towary zagraniczne. Urzędy celne powinny więcej uwagę zwracać na podróżujących a zwłaszcza Pań, które w starych płaszczach wyjeżdżają sobie wygodnym autobusem do Bytomia a wracają po większej części przez Szarlej Piekary nawet i przez Katowice z powrotem do Tarn. Gór, ubrane w piękny nowy płaszcz i ozdobione eleganckim kapeluszem. Mieliśmy sposobność widzieć spis wszystkich tych pań, które przed gwiazdką zakupili przy ul. Gliwickiej w Bytomiu u kupca S. aż za około 15.000 zł. samych płaszczy damskich i kapeluszy. Czy to nie wstyd i hańba ten polski pieniądz wywozić zagranicę a tak w ochydny sposób szkodzić naszym kupcom, którzy obecnie walczą ciężko jak gdyby ze śmiercą? Nie zależy nam na tem wszystkich tych przemytników wpakować. Może wystarczy powyższe parę słów aby w przyszłości nasi obywatele się zorjentowali i swe zapotrzebowanie pokrywali jedynie u kupców naszych.

Czego Magistrat i nasi Radni jeszcze nie wiedzą?

Na ostatniem posiedzenie Rady Miejskiej zapytał się p. Dyr. Cieśliński p. Burmistrza jakie długi posiada miasto. Ponieważ Radny p. Dyr. Cieśliński konkretnej odpowiedzi nie otrzymał a obywatele tut. miasta ciekawi są dowiedzieć się o bilansie naszego miasta, podajemy poniżej następujące dane:

Majątek miasta z budynkami, szkołą i czyszczalnią wynosi	7.300.000 zł.
Długi naszego miasta wynoszą . .	3.600.000 zł.
Pozatem uchwalono zaciągnąć pożyczkę w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w Król. Hucie w wysokości	500.000 zł.
Do wykończenia nowo-budującej się szkoły potrzebne jeszcze są dalsze	1.200.000 zł.

Wspaniała gospodarka, z którą obywatele naszego miasta pod żadnym warunkiem zgodzić się nie mogą. Czyżby miasto Tarn. Góry chciało pójść śladem Berlina, gdzie się po projekty jeździło? Rada Miejska nie powinna do tego dopuścić i poczynić wszelkie kroki celem polepszenia sytuacji gospodarczej naszego miasta.

Sprawy lokalne z Tarn. Gór.

W niedzielę, dnia 8 marca br. dokona ks. Prałat Lewek poświęcenia tut. Szpitala Powiatowego.

Klasztor O. O. Kamiljanów zawiadamia, że nabożeństwa polskie Drogi krzyżowej odbywają się w każdą niedzielę postu w następującym porządku: o godzinie 2-giej po południu zostaną odśpiewane wraz z organami Gorzkie żale, poczem wygłosi kazanie o Męce Pańskiej O. O. Kamiljan Rocz, zaś po skończonem kazaniu odbywać się będzie Droga krzyżowa. — W każdy pierwszy piątek całego roku odprawiane będą nabożeństwa do Serca Pana Jezusa z wystawieniem Najświętszego Sakramentu i przebłaganiem o godzinie 8-mej wieczorem.

Straż graniczna tutejszego Komisarjatu skonfiskowała w Tarnowskich Górach 4 kg. 200 gr. Maggi pochodzenia niemieckiego tutejszemu obywatelowi, który to wspomniany towar przemycił drogą nielegalną.

Dnia 3 bm. w godzinach wieczornych pobiło się kilku gości w restauracji p. Psota przy ul. Nakielskiej. Sprawcami było tym razem dwóch kolejarzy, którzy dotkliwie poturbowali jednego z cywilów. Znamiennym jest że przy zjawieniu się Policji Kolejarze umkli, zaś poszkodowanego i silnie pobitego cywila zabrano na odwach policyjny (a może też do lekarza).

Powiatowy Zarząd Koła Związku Inwalidów Woj. RP. w Tarn. Górach przypomina wszystkim swoim członkom z miasta i z powiatu, że Doroczne Walne Zebranie odbędzie się dnia 8 marca br. to jest w niedzielę o godzinie 15-tej na sali Strzelnicy (p. Krusa).

Z życia kolejarzy. W ubiegły wtorek odbyło się na sali Strzelnicy Walne Zgromadzenie tutejszego Koła Z. Z. K. Sprawozdanie Zarządu ustępującego wywołało dość żywą dyskusję, poczem udzielono jednogłośnie absolutorjum. Również bez sprzeciwu uchwalony został budżet Koła na rok bież. Wybór Zarządu dał następujący wynik: kol. Herm, prezes, kol. Latanowicz zastępca, kol. Bendkowski sekretarz, kol. Kromolan skarbnik. Jako członków Zarządu koła kol. Feldgebel, Dobrowolski i Kuroń. Do Komisji Rewizyjnej wybrano kol. Swoboda, Kolenda i Hain. Po wyborach wygłosił kol. Koza członek Zarządu Główn. z Warszawy referat na temat „Budżet kolejowy a pracownicy kolejowi." W dyskusji nad referatem a szczególnie w sprawie świętówek w tutejszej parowozowni prowadzili członkowie żywą dyskusję. Przyjęto jednogłośnie rezolucję następującą:

Zgromadzeni pracownicy kolejowi w Tarn. Górach, po wysłuchaniu referatu kol. Kozy, członka Zarządu Główn. o obecnej sytuacji, protestują 1) przeciw zaprowadzeniu redukcji dni pracy na nieokreślony okres czasu; 2) przeciw mającej nastąpić obniżce płac od 1 kwietnia br.; 3) przeciw zamierzonej obniżce dodatku wojewódzkiego; 4) przeciw wydanemu Zarządzeniu Ministerstwa Skarbu wstrzymania awansów, etatowań i przeszeregowań; 5) wzywają Wydział Wykon. Z. Z. K. o poczynienia energicznych kroków przeciw wyżej wymienionym postulatom.

W wolnych głosach obznajomił kol. Wieczorek, radny miejski, zebranym o aktualnych sprawach dotyczące Radę Miejską. Po wyczerpaniu porządku obrad i to po 4 godz, obradowaniu zamknięto dość licznie obesłane zgromadzenie.

Zgłoszenie z Urzędu stanu cywilnego od 21 lutego do 6 marca 1931 r. Urodzeń ślubnych 17. Urodzeń nieślubnych 2. Śluby 1. Zgony: wdowa Agnieszka Wieczorkowa, z domu Golik (73 lat); dziecko Józef Słota (5 minut); kupiec Edward Rurainski (76 lat); dziecko Feliks Krawiec (1 rok i 1 mies.); ślusarz kopalniany Jan Krafczyk (42 lat.); pracownik kopalniany Józef Pluszczyk (28 lat i 7 mies.); Marja Podzimowska, z domu Just (31 lat); wdowa Augusta Kricke, z domu Müller (71 lat i 6 mies.); braciszek zakonny Baltazar Joerissen (61 lat i 5 mies.), inwalida kopalniany Jan Michalik (62 lat i 11 miesięcy).

Bezpłatne porady lekarskie dla bezrobotnych. Bezrobotni i ich rodziny otrzymują bezpłatną poradę lekarską, lekarstwa i tp. Koszty związane z tem ponosi Magistrat.

Ładna pociecha. Jak się dowiadujemy z miarodajnych sfer, od pierwszego kwietnia rb. na wszystkie bilety kolejowe nałożony będzie podatek w wysokości 10 proc. to znaczy, bilety wszelkich rodzajów podrożeją o 10 proc.

Kradzież auta. W dniu 4 bm. znany na tut. bruku Wojtynek skradł auto należące firmie Tarnogórski Handel Żelaza. Niedaleko jednak zajechał bo brak było mu „fachowego wyszkolenia". Z pewnością nie ukończył kursu szoferskiego, to też zajechał tylko niedaleko dworca, gdzie miał panę z swojem tanio nabytem wozem, i Policja, która przypadkowo przybyła na miejsce, zaopiekowała się autem a w pierwszej linji amatorem samochodów Wojtynkiem. Wsadziła go tam gdzie jeździć ani pieszo chodzić nie potrzebuje.

Śląskie Drużyny kolej. żalą się. Organizacja w ruchu kolejowym co do drużyn kolejarskich zdaje się jeszcze nie jest odpowiednią. Rzekomo nasze drużyny są upośledzone. Kiedy inne drużyny jak np. z Poznańskiego, Małopolski itd. przyjeżdżają aż na Górny Śląsk, to ruch służbowy śląskich kolejarzy ogranicza się jedynie do terenu, z małymi wyjątkami, Wojew. Śląskiego. Pociągi towarowe tu odprawiane i zupełnie przygotowane do ruszenia się w podróż przez tut. kolejarzy odstawiane będą drużynom obcym. Wprawdzie tut. kolejarze mają też kilka drużyn wyjeżdżających na dłuższy czas i dalszą podróż, są to jednak małe wyjątki. Dyrekcja kolejowa powinna się tą sprawą zająć.

Pielgrzymka z Katowic do Rzymu. 8 maja br. wyruszy z Katowic do Rzymu wszechpolska pielgrzymka dla wszystkich bez różnicy płci i zawodu. Mimo wielkiej odległości i obfitego programu, cena przejazdu łącznie z paszportem, całodziennem utrzymaniem, noclegami i zwiedzaniem pamiątek jest b. przystępna, gdyż wynosi tylko 630 zł. w 3-ciej klasie, a 820 zł. w 2-giej. Pielgrzymka zwiedzi Wenecję, Padwę i Asyż. W Rzymie zabawi 5 dni. 15 maja. Ojciec św. przyjmie pielgrzymów na osobnej audjencji. Powrót do Katowic nastąpi 20 maja.

Porządek nabożeństw kościelnych.

Od 9 marca do 15 marca 1931 r.

Poniedziałek o godz. 6,15 za d, śp. Florentyny Sobczyk i Józefa Maniurki (niem.) O godz. 7 za zmarłych z Różańca z kond.

Wtorek o godz. 6,15 za d. śp. Franciszka i Józefa Lecybilów. O godz. 7 za d. śp. Józefa Lecybila, żoną Franciszkę i pokrew. Ziołkowe i Waliskowe.

Środa o godz. 6,15 za zmarłych Kaintoch i Hoffmanów (niem.) O godz. 7 Msza św.

Czwartek o godz. 6,15 Rocznica za d. śp. Otonia Nowaka i Franciszka i Wincenty Klehr (niem.) O godz. 7 Msza św.

Piątek o godz 6,15 Rocznica za d. śp. Marji Rychel. O godz. 7 za zmarłych z Bractwa Serca Jezusowego z kond. (niem.)

Sobota o godz. 6,15 Msza św. O godz. za zmarłych rodziców Franciszka i Joannę Jeziorowski i córkę.

Niedziela o godz. 6,45 Parafjalna. O godz. 8,30 za żyjących z Różańca. O godz. 10 żyjących z Różańca (niem.) O godz. 11,30 za roczne dziecię Józefa Dyląga.

Walne Zebranie Powstańców z uchodźczych powiatów Opole-Olesno placówka Tarn. Góry. W dniu 1-go marca br. odbyło się roczne Walne Zebranie wyżej wymienionego Związku w lokalu p. Gardałowej. W obecności przedstawiciela Zarządu Powiatowego dokonano wybór w następującym składzie: Sznajder — prezes (ponownie) Mandelka — wiceprezes, Hadaś — sekretarz, (ponownie) Stryczek — zast. sekr., Melicki — skarbnik, Mansfeld, Pasoń i Gacka — kom. rew. Następne miesięczne Zebranie placówki zostanie ogłoszone w Nowinach.

Z pow. Tarn. Gór.

Lasowice. Mimo osobistego złożenia przez Zarząd Kościelny i Zarząd Gminny w Kurji Biskupiej w Katowicach próśb o zaniechanie przeniesienia miejscowego przewielebnego ks. proboszcza Walacha, został tenże przeniesiony do Krzyżkowic pow. Rybnicki. Czcigodny ks. proboszcz ma nas opuścić już w poniedziałek dnia 9 bm. Fakt ten zasmucił wszystkich parafjan. W ubiegłą środę ks. proboszcz oddał zarządowi kościelnemu kasę kościelną z wszystkiemi dowodami i t. p. Stwierdzono, że odchodzący czcigodny ks. prob. w swej dobroduszności wyłożył znaczne kwoty na cele kościelne z własnej kieszeni, nie chcąc zanadto obciążać parafjan. Smutek parafjan z powodu utraty tak dobrodusznego ojca duchownego jest więc zrozumiały. Wczoraj w piątek odbyło się w naszym kościółku nabożeństwo pożegnalne, w którem ks. prob. polecił parafjan Przenajświętszemu Sercu Pana Jezusa. W niedzielę dnia 8 b. m. odbędzie się na sali p. Wieliczki w miejscu na cześć odchodzącego czcigodnego ks. prob. wieczorek pożegnalny, połączony z przedstawieniem teatralnem, urządzony przez członkinie Kongregacji Marjańskiej. Parafjanie tą drogą życzą swemu ukochanemu przewielebnemu ks. proboszczowi wszelkiej pomyślności na nowej placówce pracy dla chwały Bożej. Nazwisko następcy jest okryte jeszcze tajemnicą; krążą tu jednak pogłoski, że ma nim być kapelan z Żor.

Miasteczko. W niedzielę dnia 8 marca b. r. przyjeżdża tudotąd z Katowic Tow. Amatorskie Opolanka i odegra sztukę teatralną pod tytułem „W pazurach djablicy". Przedstawienie to odbędzie się na sali p. Żyłki.

Świerklaniec. W tych dniach wywiadowcy Straży Granicznej wpadli na trop przemytników w Świerklańcu, którym skonfiskowali towary pochodzenia niemieckiego przemyconego przez granicę zieloną i to: zabawki luksusowe dziecinne i maszynki parowe, aksamit ciemno-zielony, guziki ze srebra i pióra do czapek myśliwskich. — I to obok zamku ks. Donnersmarcka ? ? Owi przemytnicy zostaną pociągnięci do odpowiedzialności za przemyt towarów nielegalną drogą.

Rojca. Przed paru dniami Straż Graniczna skonfiskowała przemytnikowi w Rojcy 4 kg. Maggi pochodzenia niemieckiego. przeciwko któremu skierowano dochodzenie karne.

Repty Stare. Straż graniczna w Starych Reptach przytrzymała za przemytnictwo pewnego osobnika, któremu skonfiskowała płyty gramofonowe, oraz piękny album do płyt, które chciał przemycić drogą nielegalną.

Repty Nowe. W niedzielę dnia 1 marca b. r. odbyło się tutaj w lokalu p. Hajoka Walne Zebranie miejscowego Klubu Sportowego „Zgoda". Jak było do przewidzenia został ponownie wybrany jako prezes klubu p. Albrecht Ryszard, urzędnik Spółki Brackiej, jako zastępca prezesa został wybrany Janus Eryk, urzędnik Starostwa, jako sekretarz klubu Janus Edmund, funkcjonarjusz Spółki Brackiej, jako skarbnik Odrzywolski Wilhelm, funkcjonarjusz Spółki Brackiej, jako kierownik sportu Blondzik Robert; kapitanami drużyn zostali wybrani I druż. Christ Teodor, II druż. Duda Franciszek. Do komisji rewizyjnej wybrano Hojkę i Stefanika. Klub liczy obecnie 46 członków i posiada własne boisko tuż przy lesie segeckim. Adres Klubu Edmund Janus, Repty Nowe.

Sucha Góra. Dnia 22 lutego br. odbyło się doroczne Walne Zebranie Związku Inwalidów Wojennych R. P. Grupa w Suchej Górze na sali p. Cempulika. Zebraniu przewodniczył p. Furman. Po sprawozdaniu ustępującego zarządu, wygłosił p. Furman referat o sprawach rentowych i organizacyjnych, poczem przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Wybrano cały stary zarząd, dając tem dowód wielkiego zaufania dla dotychczasowego kierownictwa Grupy.

Strzybnica. W ubiegłą niedzielę urządzono przedstawienie teatralne Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Odegrane zostały dwie sztuki i humoreska. Amatorzy ze swych ról wywiązali się bardzo dobrze. Za to też przez publiczność obdarzeni zostali gromkiemi oklaskami.

Z Radzionkowa.

Oświata

Czemuż człowiecze nie pragniesz tej oświaty?
Spójrz ty tylko na rośliny i te kwiaty,
Które giną i nie mogą żyć bez słońca,
A ty stale żyjesz w tej ciemności i bez końca.

Ta oświata to jest pokarm dla twej duszy,
Która we twem życiu twoją nędzę i niedolę kruszy,
I bolesnych, naszych sumień ciężkie rany goi,
A gdy człek swe życie kończy śmierci się nie boi.

Jak latarnia morska w ciemną noc oświetla morze,
Jak przez z niebios słońca nam dojrzewa w polu zboże,
Tak i nam oświaty, słońca więcej jest potrzeba.
Bo bez niej, to trudno chleba, trudno nieba.

Radzionków w marcu 1931 W. Mazur.

Szczęście w nieszczęściu! Odjeżdżający w dniu 5 bm. o godz. 12,30 pociągiem z Rojcy do Tarn. Gór p. restaurator Spyrka wpadł przy wsiadaniu do pociągu tak nieszczęśliwie pod koła, że nieomal zapłaciłby swoje opóźnienie do pociągu życiem. Szczęście chciało, że w ostatnim momencie, kiedy już pociąg ruszył, p. Spyrka wydostał się z pod wagonu. Inna rzecz, że perony na stacji w Rojcy nie są odpowiednie. Tu powinna Dyrekcja Kolejowa wkroczyć.

Z życia Kółka Amatorskiego im. J. Słowackiego w Radzionkowie. W miesiącu sierpnia 1929 roku zostało w Radzionkowie założone Kółko Amatorskie im. J. Słowackiego, które postawiło sobie za zadanie szerzenie oświaty przez odgrywanie sztuk teatralnych. Kółko Amatorskie urządziło od daty założenia 10 przedstawień, odgrywając bądźto komedje, sztuki ludowe jak również i religijne. Obecnie jest w posiadaniu bibljoteki i kilkunastu kostjumów, zaś po każdem urządzanem przedstawieniu przeznacza czysty zysk nie na pijatyki dla członków jak to ma miejsce w niektórych towarzystwach, lecz na zakup książek do bibljoteki oraz kostjumów. Ze względu na brak w miejscowości odpowiedniej sali, przedewszystkiem sceny, postawił sobie Zarząd Kółka za zadanie sprawienie własnych kulis. Przedstawienia urządzane dotychczas cieszyły się każdorazowo powodzeniem, jednakowoż w ostatnim czasie dało się zauważyć, że niektóre towarzystwa miejscowe oraz miarodajne osoby starają się na każdym kroku przeszkadzać wzgl. uniemożliwiać dalszy rozwój kółka, co dało się zauważyć w ubiegłą niedzielę (1 marca) na przedstawieniu pouczającej sztuki z życia ludu górnośląskiego p. t. „Sąsiedzi", autora Piotra Kołodzieja. Jednakowoż pomimo wszelkich stawianych przeszkód członkowie kółka nie zrażają się pracą w tymże i starają się jak również będą się starali, by urządzane przedstawienia jaknajbardziej zadowalały publiczność.

Z Lublinieckiego.

Woźniki. (Wyłożenie trucizny.) Celem wytępienia ptactwa drapieżnego wyłożona została w lasach woźnickich trucizna. Przestrzega się zatem tut. mieszkańców, by nie wpuszczali do lasu swych zwierząt domowych. Trucizna będzie wykładana przez cały miesiąc marzec.

Z Szarleja.

KOMUNIKAT REDAKCJI i ADMINISTRACJI „NOWIN"

Z powodu przeciążenia pracą naszego redaktora lokalnego na Szarlej i Wielkie Piekary oddaliśmy agenturę miejscową z Wielkich Piekar p. Janikowi, zam. przy ul. Marjackiej nr. 121. Agenturę Szarlejską oddaliśmy p. Glazowskiemu Augustynowi.

Powyższe obowiązuje od środy dnia 18 bm.

Redakcja i Administracja „Nowiny" Tarn. Góry. Rynek nr. 13 nr. tel. 1034.

W ubiegły wtorek w godzinach wieczornych wkradł się do mieszkania Roberta Wanki nieznany osobnik i wsypał do ócz żonie p. Wanki szkodliwy proszek, następnie skrępował ją, a usta zatkał ręcznikiem. W największym spokoju przeszukał wszelkie szafy gdzie znalazł 960,— zł. które oczywiście „skonfiskował". Po dokonanej kradzieży zamknął mieszkanie, a klucz zabrał ze sobą. Policja wdrożyła śledztwo.

Nowe rozporządzenie w sprawie porządku w domach mieszkalnych. Urząd Okręgowy Wielkie Piekary wydał następujące rozporządzenie dot. utrzymania porządku w domach mieszkalnych zarówno Wielkich Piekar, Szarleja i Józefki: § 1. Mieszkania wszystkich domów, mających więcej niż 4 osobne mieszkania należy oznaczyć trwałemi literami porządkowemi. § 2. W sieniach domów, wymienionych w § 1 winny być umieszczone listy lokatorów, obejmujące nazwiska głów rodzin, zajmujących poszczególne mieszkania. Listy te winny być utrzymywane stale w stanie aktualności. § 3. Winni naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karani w drodze karno-administracyjnej grzywną do 9 —zł. względnie aresztem do dni 3. Powyższe rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w „Gazecie Powiatowej".

Z przedstawienia amatorskiego Mężów Katolickich. W ubiegłą niedzielę odbyło się w sali p. Kubańskiego przedstawienie amatorskie miejscowego Stow. Mężów Kat. Odegrana została przepiękna sztuka (dramat n tle religijnym) „Ścięcie św. Barbary". Amatorzy i amatorki wywiązali się ze swych trudnych stosunkowo ról bez wyjątku dobrze i nienagannie. Szczególnie odznaczała się piękną grą rola św. Barbary. Podpadał również doskonale opanowany materjał pamięciowy. Publiczności zebrało się bardzo wiele, tak że sala była formalnie przepełniona. W antraktach przygrywała doborowa orkiestra. Reżyserował bardzo dobrze P. Walochnik Antoni.

Przedstawienie amatorskie Kółka Miłośników Sceny. W niedzielę dnia 15 bm. odegrana zostanie na życzenie publiczności ponownie sztuka teatralna p. t. „Górnicy" Piotra Kołodzieja. Sztukę odegrają ci sami amatorzy, t. j. członkowie Kółka Miłośników Sceny. Ze względu na wartość sztuki, opartej na tle ludowym śląskiem i samą postać autora, możemy zamierzenia Miłośników Sceny jedynie gorąco polecić.

Złożony egzamin. W dniu 4. bm. złożył egzamin maturyczny w szkole budownictwa w Bytomiu p. Paweł Kaplanek, zamieszkały w Szarleju przy ul. Scherbeninga. Szczęśliwy maturzysta jest synem znanego na gruncie szarlejskim podmistrza p. Karola Kaplanka.

Z Walnego Zebrania Z. O. K. Z. Onegdaj, odbyło się w Szarleju Walne Zebranie miejscowego Koła Z. O. K. Z., któremu przewodniczył delegat okręgowy p. Dr. Kudlicki. Po sprawozdaniach poszczególnych członków Zarządu i udzieleniu absolutorjum, wybrany został nowy zarząd w osobach: p. prof. Sołtys prezes, p. Przybyłek Jan, porucznik W. P. w st. spocz. wiceprezes, p. Żochowski sekre-

Z wystawy „Książki i Prasy Pol." w Szarleju.

Myśl inicjatorów wystawy szarlejskiej zorganizowania podobnej imprezy jest naprawdę pochwały godną. Inicjatorzy nie szczędzili ani trudów i mozołu, aby tylko dokazać raz powziętego zamiaru. I stworzyli dzieło piękne a potężne rozmiarem, uwzględniając to, że przecież w Szarleju stworzyć można przy najlepszych chęciach tylko coś szarlejskiego, proporcjonalnego do wielkości, majątku zasadniczego i zasobów intelektualnych gminy.

Wystawa udała się doskonale, uwzględniając nietylko stronę bibljograficzną w jak najszerszem tego słowa znaczeniu ale nie mniej starano się o artystyczny wygląd i zgrupowanie wystawionych eksponatów. Zaraz na wstępie do auli gimnazjalnej uderza zwiedzającego niezwykle bogaty dział dzienników i najróżniejszych czasopism. A trochę dalej widzimy stare foljanty, kilkuwiekowych weteranów polskiej sztuki drukarskiej. Bije w oczy ich ogrom tchną powagą zmurszałe i zżółkłe, pokryte patyną czterech czy pięciu wieków stronice ksiąg - staruszków. Nadzwyczaj bogato przedstawia się również dział beletrystyki rodzimej, szkolnictwa a więc dzieła pedagogiczne, wychowawcze.

Nie można oczywiście wyliczać wszystkich działów, bo i cała stronica naszych „Nowin" nie starczyłaby na to.

Pokrótce jednak wspomnieć wypadnie nam jeszcze o kilku specjalnie ciekawych działach. Jest więc dział wydawnictw piekarskich i szarlejskich. przeważają naturalnie broszury i wydania książkowe z Piekar. Wszak Piekary to niejako matka drukarstwa górnośląskiego.

I z Piekar rozchodziły się wśród ludu górnośląskiego tysiące i dziesiątki tysięcy najróżniejszych wydawnictw, szerzących już w dawnych czasach na niewolnej ziemi piastowskiej polskie słowo drukowane, polską myśl i polskie marzenia o złączonej niepodległej Ojczyźnie.

Dział śląski zawiera cały szereg wydawnictw pisarzy śląskich i książek traktujących o życiu kulturalnem i gospodarczem naszej dzielnicy. Są „Dzieje Śląska" dr. Konecznego, kronika miasta Król Huty śp. prof. Rutkowskiego i wiele, wiele innych dzieł śląskich. Nie zapomniano również o naszej młodzieży. Poświęcono dużo miejsca i starań na ten specjalnie ważny dział. Wszak młodzież nasza nigdy za wiele nie czyta a zawsze za mało. I właśnie za ten dział tak bogaty, nęcący barwnemi okładkami niezmiernie ciekawemi tytułami, specjalne należy się podziękowanie Szanownym Inicjatorom wystawy.

A teraz kilka chociaż słówek o stronie artystycznej imprezy. Widać na każdym kroku, że tu niezmordowanie pracował prawdziwy artysta znający doskonale sztukę dekoracyjno - zdobniczą. P. Chwierut umiał połączyć piękno z praktycznością doskonale. Cały szereg bardzo starannie rozmieszczonych portretów, rysunków, kilimów i dywanów wprost prosi się o podziw i zachwyt. Piszący te słowa nie wie n. p. czyim było pomysłem umieszczenie nad działem druków piekarskich i szarlejskich wspaniałego obrazu Matki Boskiej Piekarskiej i licznych, znacznie powiększonych reprodukcji naszej Studzienki" i. t. d., ale że pięknie jest to zrobione — to pewne.

Kończymy nasze uwagi i wyrażamy nadzieję, że podobnych imprez — a może z innego zakresu sztuki i kultury — więcej będzie w Szarleju. Włożony trud zawsze się opłaca.

Niechaj więc przyjmą szczere podziękowania obywatelstwa szarlejskiego inicjatorzy wystawy, niestety tak krótko trwającej, w osobach pp. prof. Dr. Szwed'a prof. Chwieruta, pp. nauczycielki Mirkówny Heleny i Stefanji, p. prof. Drozdowski, p. prof. Sołtys i p. Bulicz.

Civis.

tarz, kupiec p. Kiernikowski zastępca sekretarza, nauczycielka p. Trychubczakówna — skarbniczka. Do dalszego Zarządu weszli jeszcze: pp. Szreter Franciszek i Bełdzik ławnicy, oraz pp. podkomisarz Musialik, Ciągwowa i Kościelna. Przewodniczącym sekcji politycznej wybrany został p. Ludyga Jan, sekcji oświatowej p. Prof. Drozdowski.

Z działalności Komisji Oświatowej. Staraniem Miejscowej Komisji Oświatowej zorganizowane zostały w Szarleju dwa kursy praktyczno-dokształcające. Mianowicie kurs gospodarstwa domowego i robót ręcznych. Dotychczas zgłosiło się 60 osób. Wykładają nauczyciele i nauczycielki tut. szkół pow. pp. Mirkówna Stefanja i Bulicz Włodzimierz.

Z W. Piekar.

Ostatni koncert symfoniczny 11. p. p. który się odbył w sali p. Knoppa pozostanie w dobrej pamieci tut. obywateli. Pan kapelmitrz porucznik Król wywiązał się ze swego zadania znakomicie. Najwięcej podobał się ludności „Mazur“ któren oczywiście orkierstra zmuszona była powtarzać kilkakratnie. Życzeniem ludności jest aby podobne koncerty ulubionej orkiestry 11. p.p. odbywały się częściej.

Nadzwyczajne walne zebranie Związku Oberżystów Wielkich Piekar i okolicy odbędzie się we wtorek dnia 10. bm. o godz. 11-tej rano w lokalu p. Tomasza Ludygi. Z powodu nader ważnych spraw jak np. utworzenie Centralnego Związku Oberżystów, uprasza się wszystkich członków o pewne zjawienie się.

Nowo otwarty interes. W tych dniach otwarty został w W. Piekarach przy ulicy Marjackiej nowy interes — hurtowniczy artykułów techniczno — drogeryjnych pod firmą Stanisławski i Fikus. Firmę jako czysto chrześcijańską i polską możemy jedynie gorąco polecić.

Założenie Koła Rezerwistów i b. Wojskowych W ubiegłą niedzielę odbyło się na sali p. Gruszki zebranie konstytucyjne Związku Rezerwistów i b. Wojskowych. Zarząd wybrano w następującym składzie: porucznik W. P. p. Przybyłek Jan prezes, naczelnik gminy p. Pudlik Jan I wiceprezes, nauczyciel p. Koterla II wiceprezes, p. Sznober sekretarz, p. Hanzel Jan skarbnik. Oprócz tego weszli do zarządu pp. kierownik szkoły Kubica, Stampka, Cisek Stanisław, Małyska, Kupilas, nauczyciel Damasiewicz i podporucznik rezerwy p. Renka Wincenty. Zapisało się zaraz na pierwszem zebraniu blisko 90 osób. Przewodniczył Naczelnik Gminy p. Pudlik Jan. Nowo utworzona organizacja jest zupełnie apolityczna.

KĄCIK ESPERANTA.

„Nie zapominajmy, że rola nasza nie na tem jedynie polega, notować postęp, by potem do niego się przystosować; obowiązkiem naszym jest przedewszystkiem, pomóc mu do zwycięstwa i rozszerzać go w świecie.

(Ze sprawozdania Paryskiej Izby Handlowej o Esperancie. 9. II. 1921 r.)

Rozwiązanie zadania 2.: stary ojciec, ciężka praca, krótki czas, złe książki, dobrzy ojcowie. — Uwagi o wymowie: c, s, z, jak w języku polskim, v-w. Akcent pada zawsze na przedostatnią zgłoskę.

Zadanie 3.

Czasownik w formie bezokolicznikowej kończy się na — i: vidi — widzieć, paroli — mówić. Czynność w czasie teraźniejszym wyrażamy, zastępując — i końcówką — as: mi vidas — ja widzę mi parolas — ja mówię, dalej: vi parolas — ty mówisz, li parolas — on mówi, ni parolas — my mówimy, vi parolas — wy mówicie, ili parolas — oni mówią. Końcówka ta jest więc jednakową przy wszystkich osobach; zaimki mi, vi, li, i. t. d. służą do oznaczenia danej osoby. — Wzór zdania: li iras al telefono kaj parolas — on idzie do telefonu i mówi. —

Pamiętaj: voli — chcieć, legi — czytać, skribi — pisać, posedi — posiadać, lerni — uczyć się, kompreni — rozumieć.

Przetłómacz na polskie: mi volas, vi legas, li skribas, ili posedas, mi lernas Esperanton, mi volas kompreni.

Rozwiązanie podamy w następnym kąciku.

Bliższych informacji o Esp. udziela Kółko Esperantystów „Konkordo“, Tarn. Góry Tylna 1. I.

Jaką pogodę będziemy mieli w marcu?

Astrometeorolog p. Fr. Prengel z Bydgoszczy nadsyła nast. prognozę na m. marzec:

Pogoda tegorocznego marca będzie nadzwyczaj urozmaicona, podobna do tradycyjnej pogody kwietniowej. Zaznaczą się szybko po sobie następujące zmiany aury. Wielkie różnice w ciśnieniu i temperaturze między wschodem a zachodem Europy. Niebo przeważnie półpokryte chmurami. Większe ogólne przejaśnienia, oraz pogoda słoneczna nastąpią szczególnie w ciągu drugiego i czwartego tygodnia.

Z większemi opadami, śniegiem i deszczem liczyć można w dni 4, 8, 14, 19 oraz przypuszczalnie w ostatnie dni miesiąca. Pozatem częste przelotne opady, mglisto i wietrzno. Około powyżej wzmiankowanych dat przejdą okolicami burze, nawałnice gradowe i niepogoda.

Powszechny spadek temperatury, aż do silniejszych przymrózków zaznaczy się szczególnie w drugim i czwartym tygodniu. W dzień znaczne ocieplenie, szczególnie w drugiej połowie miesiąca. Pierwszy powiew wiosny zawita przejściowo ściśle według kalendarzowej daty lub nawet już kilka dni rychlej.

Szczególnie ujemne emanacje kosmiczne z najrozmaitszemi katastrofami przypadają w dniach od 3—9, około 15—19 i od 24—31 marca.

Niebezpieczeństwo powodzi wiosennych istnieje szczególnie około 4, 19 i 26 marca. Z powodu niezwykle licznych opadów śniegowych w b. r., oraz licznych opadów, które nas jeszcze czekają, niebezpieczeństwo jest większe niż w innych latach.

Sześć i pół miljona żołnierzy na całym świecie 61 państw wydaje rocznie 40 miljardów na wojsko.

Sekretarjat Ligi Narodów opracował ostatnio dane, dotyczące wojsk lądowych, morskich i lotnictwa oraz wydatków na zbrojenia w 61 państw świata.

Jak wynika z tych danych, państwa europejskie utrzymują łącznie ze swemi kolonjami armję czynną, liczącą 3.906.000 żołnierzy, których uzbrojenie i utrzymanie kosztuje rocznie około 25 miljardów złotych.

Armja włoska wynosi 660.000 żołnierzy, armja sowiecka 562.000 (budżet wojskowy ponad 4 miljardy złotych), Francja — 596.000 żołnierzy (wydatki prawie 3 miljardy zł.), Anglja utrzymuje w służbie czynnej 357.000 w tej liczbie również i kraje mandatowe (budżet ok. 4 i pół miljarda zł.), Czechosłowacja — 229.000, Rumunja — 206.000, Niemcy — 114.000 żołnierzy w służbie czynnej (budżet ok. 1 i pół miljarda). Armja polska, według tych danych liczy 266.000 żoł.

W Ameryce półn. i połud. istnieje armja, licząca 473.000 żoł. których utrzymanie kosztuje ok. 10 miljardów zł. rocznie. Z tej liczby 165.000 żoł. przypada na armję Stanów Zjednoczonych, której utrzymanie kosztuje 6 miljardów zł. rocznie.

W Azji jest pod bronią 2 miljony żoł. na utrz. których wydaje się rocznie sumę 4 miljardów zł.

W Liberji utrz. 13.000 żoł. kosztuje rocznie 50 milj. zł.

Ogółem 61 państw świata utrzymuje armję, wynoszącą 6 i pół miljona żołnierzy, na utrzymanie których wydatkuje się rocznie około 40 miljardów złotych.

ZE ŚWIATA.

W Ameryce komunikacja lotnicza jest już tak rozpowszechniona, że obsługuje ją kilka przedsiębiorstw, wzajem z sobą konkurujących. Jedno z nich zaangażowało dla uprzyjemnienia gościom jazdy przystojne dziewczęta, które pełnią funkcję kelnerek, a zarazem podczas lotu pasażerom objaśniają osobliwości krajobrazów.

*

Skutkiem gwałtownego kołysania się parowców na wielkich wodach, pasażerowie narażeni są na niemiłą chorobę morską. W Ameryce skonstruowano obecnie rodzaj olbrzymiego krążka o ciężarze 120 ton, który ustawiony na okręcie ma mu zapewnić równowagę wśród największej burzy.

*

Orkiestra „milusińskich“. W ogrodzie willi słynnej gwiazdy filmowej Mary Pickford, koncertuje stale orkiestra instrumentów rżniętych, której osobliwością jest to, że jej członkowie nie mogą liczyć ponad 6 lat. Dyrygent jest to „maestro“ w wieku... trzech lat.

*

Jedna z wysp na morzu Śródziemnem „Levkas“, należąca do archipelagu greckiego przed kilku dniami znikła nagle, pogrążając się zupełnie w głębinie wód. Mieszkańców uratowano.

Odpowiedzi redakcji.

Anonim. S-ki nie czytaliśmy. Powędrował do kosza. Proszę przyjść osobiście do Redakcji i damy wyjaśnienie.

L. R. w Suchej Górze. Ma Pan rację. Polecamy nas odwiedzić. Po wysłuchaniu przydzielimy Panu adwokata.

J. M. w Tarn. Górach. Język Esperanto tylko w sobotnim numerze „Nowin“.

Anonim Korektor w Tarn. Górach. Krytyka na miejscu. W liście Pana dużo błędów, a więc trzeba nasamprzód lepiej zrobić. Pozatem zapraszamy do współpracy.

„Fakirowi“ z Tarn. Gór. Badać przyrodę, naturę żywą i martwą, to bardzo piękna, szlachetna a przedewszystkiem wielce pouczająca rzecz. Ale dlaczego chce Pan to robić „naokoło świata“. I cóż Pan będzie miał z tego? Przecież to jest zadanie uczonych, fachowych przyrodników o wykształceniu uniwersyteckim. Nie radzimy Panu tego i prosimy, żeby Pan zajął się badaniem naszej rodzimej polskiej przyrody. Ot np. naokoło Tarn. Gór i dalej, tyle miałby Pan do działania. Formalności paszportowe kosztują bardzo dużo pieniędzy. Zresztą niech się Pan zwróci do Urzędu Starostwa, gdzie otrzyma Pan wszelkie potrzebne informacje.

1. R. H. A. 315.

W tutejszym rejestrze handlowym Oddział A. wpisano dzisiaj pod nr. 315 przy firmie „Drukarnia Polska K. Lipski i Ska, Jawna Spółka handlowa w Tarnowskich-Górach, że Spółka została rozwiązana, a likwidatorem mianuje się Alojzego Tkocza z Tarnowskich-Gór.

Tarnowskie-Góry, dnia 4-go marca 1931 r.

Sąd Grodzki.

II. L. 10/30

Uchwała.

W sprawie odroczenia wypłat firmie Lazarus Moeller Tow. z ogr. odpow. w Tarnowskich-Górach wyznacza się termin do ogólnego zgromadzenia wierzycieli na 20. marca 1931 roku godzina 10,30 pokój 38 sądu grodzkiego w Tarnowskich-Górach.

Tarnowskie-Góry, dnia 23. lutego 1931 roku.

Sąd Grodzki.

Zawiadomienie.

Niniejszem zawiadamiam Szanowną Publiczność, że w miesiącu marcu 1931 r.

otworzyłem w Radzionkowie naprzeciw dworca kolejowego

Skład drzewa

budowlanego, stolarskiego i kołodziejskiego,

belki różnej grubości do 12 mtr. długie zawsze na składzie, oraz papę, smołę, cement, gwoździe i trzciny

po najtańszych cenach.

Z poważaniem

S. Mirowski

Radzionków, naprzeciw dw. kolej.

Filja Król. Huta.

KINO „APOLLO“

Od dziś i dni następne:

Monumentalne arcydzieło produkcji polskiej Bohaterski epos o walkach Narodu — —

Na SYBIR

Tragedja dwojga kochających serc, spojonych umiłowaniem wolności Ojczyzny.

W rolach głównych:

Najpiękniejsza para kochanków ekranu polskiego:

JADWIGA SMOSARSKA
ADAM BRODZISZ

oraz Bogusław Samborski, - Mira Zimińska Mieczysław Frenkiel. —

Ogłoszenia w „Nowinach“ przynoszą **korzyść!**

NA RATY!

Stale na składzie

wszelkiego rodzaju materjały do budowy Kanalizacji i Instalizacji.

Narzędzia rzemieślnicze

MASZYNY DLA PRZEMYSŁU i ROLNICTWA.
SPRZĘTY KUCHENNE,
DŹWIGARY, ŻELAZA i BLACHY.

Wielki wybór. Ceny przystępne.

Tarnogórski Handel Żelaza

dawniej **A. BAUM**

Tarnowskie Góry, Zamkowa 4, Telefon 16 i 18.

Fabryka Stempli

i Zakład Rytowniczy

E. FRANITZA i Ska

spółka komandytowa

Filja w Tarnowskich Górach

Drukarnia Polska, Rynek 13, Telefon 1034

wykonuje wszelkiego rodzaju pieczątki dla Władz, Urzędów i instytucyj prywatnych po cenach przystępnych.

Zawiadomienie.

Niniejszem zawiadamiam Szanowną Publiczność, że w dniu 28-go lipca 1930 r.

otworzyłem w Radzionkowie - przy ul. Św. Wojciecha 5 -

Skład desek stolarskich

i budowlanych, Hebli i Stol. oraz papę, - smołę, cement, gwoździe i trzciny -

które mogę dostarczyć według cennych zleceń Sz. Kl.

Przyjmuję obstalunki na dogodnych warunkach. **Ceny konkurencyjne!**

Z poważaniem

S. i Ch. Schlesinger,

Radzionków, Św. Wojciecha 5.

Polecam

Wypalanka Winna

mieszana

Jac. Gross, Biała, koło Bielska,

wyrobiona na destylacie Stocka.

Fabryka wyrobów cukierniczych

J. L. Markowicz

poleca swoje wyroby w najlepszych gatunkach

Tarnowskie Góry, Tel. 1136.

KINO „NOWOŚCI“

HOTEL POLONJA — TARN. GÓRY
ul. Krakowska 10.

Tylko 4 dni!

Od piątku, dnia 6 do poniedziałku, 9 marca 1931 r.

100% film dźwiękowo-śpiewny, p. t.

Płonące serca

wielka symfonja miłości w 10 aktach.

Nadzwyczajna ilustracja muzyczna — piękna harmonja dźwięków — pełen efektów wokalnych śpiew uroczej, milutkiej MADY CHRISTIANS przy akompaniamencie orkiestry symfonicznej, dyryg. przez głośnego artysty GUSTAWA FRÖHLICHA.

Oto najnowsza sensacja dźwiękowa!

Ponadto wielki nadprogram dźwiękowy.

Początek seansów w dnie powszednie o godz. 6 i 8, w niedzielę o godz. 2, 4, 6 i 8 wiecz.

Skład Mebli

zaprowadzony od lat przy ul. Głównej w większej miejscowości naszego powiatu jest do sprzedania razem z magazynem.

Ofertę skierować do Redakcji „Nowiny“ pod „Meble.“

Kres biedzie mieszkaniowej!

— Taki domek stać może już na gruncie 11-mtr. szer.! — Mieszkanko ciepłe, miłe i wygodne, składające się z 3 pokoji z używ. powierzchnią podłóg razem 59 mtr. kw. kuchnią z spiżarką 18 m. kw. i łazienkę z ustępem wraz z przedpok. 11 m. kw. — wszystko razem 88 m. kw.; prócz tego strych i piwnicę po 23 — razem 46 mk. i ewtl. „ogrodek dachowy“ 22 — mkw.

Domek ten służyć może dwom partjom po 1 pokoju i kuchnią! Wykonanie z planem, fachowo solidnie, masywnie, — z dostawą wszelkich potrzeb. materjałów, — gotów do użytku — z pomalow. i z 4-ma piecami kafl. (jedynie bez gruntu i mebli) za złotych 16950 — tylko, poleca

PROBUD PRZEDS. ROBÓT BUDOWL. IGNACY KLYTTA ARCHT.-BUD. **TARN.-GÓRY.**

(Uchw. Magistratu dopuszcz. do wykonyw. kanalizacji i przyłączeń dom. — patrz „NOWINY“ nr. 2 rok II).

Domek powyższy — podw. — bliźniak — kalkuluje się znacznie niżej od kosztów podw. — Informacji oraz ogl. planu udziela się PP. Jntr. w biurze przy ul. Zamkowej 6, I. p. (przy rynku kartoflanym).

Lazarus Moeller

Tow. z ogr. odp.

TARNOWSKIE GÓRY - FILJA SZARLEJ

tartak parowy i heblarnia

STAŁY SKŁAD

Rok Założ. 1850.

belek, krokwi, bocznych desek nielamowanych, szalówek, desek do wykładania, materjałów budowlanych, okrąglaków i półokrąglaków, materjałów stolarskich w wszelkich rozmiarach, listw przyściennych oraz drzewa liściatego każdego rodzaju

Rok Założ. 1850.

Telefon Tarn.-Góry 25 i 36 — Telefon Szarlej 122.

BACZNOŚĆ! BACZNOŚĆ!

Wolna dostawa do domu!

MEBLE

Najtańszem i najdogodniejszem źródłem zakupu **solidnych mebli** jest największe tego rodzaju przedsiębiorstwo na Śląsku

Fabryka i Składy Mebli

Bracia JOJKO

TARNOWSKIE-GÓRY, Nowy Rynek 7 — tel. 1007
RYBNIK, ulica Sobieskiego nr. 3 — telefon nr. 1046
SIEMIANOWICE, ul. Wandy 21, — telefon nr. 39
KATOWICE-ZAŁĘŻE, ulica Wojciechowskiego 36
KNURÓW, ulica Rybnicka nr. 6.

NA RATY!

Redaktor odpowiedzialny: WINFRYD GRUSZKA, Tarn. Góry, Tel. 1034. — Drukiem: Drukarnia Polska, Tarn. Góry, Rynek 13.